

La presència absent

Presentació

Aquest treball tracta de la presència de l'extrema dreta actual a Espanya i a Europa. Què és l'extrema dreta? On neix? És el mateix que el feixisme? Està relacionada amb la violència? Quan creix aquesta ideologia política? Quins factors hi influeixen? Té presència a Espanya? I a Catalunya? Aquestes qüestions i altres seran desenvolupades en el treball de recerca.

Objectius

L'objectiu principal d'aquest treball és aprofundir en l'extrema dreta i els seus fonaments. Per especificar aquest objectiu principal es vol conèixer les característiques d'aquesta ideologia (símbols, pensaments, líders...), relacionar-la amb el feixisme, estudiar el grau de coneixement de la població envers aquest tema, analitzar les causes del creixement d'aquesta ideologia i estudiar la possible relació de l'extrema dreta amb la violència.

Introducció

El feixisme és una ideologia política sorgida a Europa durant el període d'entreguerres (1919-1939). L'objectiu d'aquesta ideologia és la creació d'una societat basada

---

---

en el lideratge autoritari, l'expansió territorial, la negació dels drets individuals i la jerarquia. Lluita en contra de l'avanç de les ideologies d'esquerres i els països liberals. El feixisme va néixer amb Mussolini i es va estendre ràpidament per Europa, per la majoria de països.

L'extrema dreta és una ideologia que deriva de les polítiques de dretes però de manera més radical. Aquesta ideologia es basa en el nacionalisme, l'antiliberalisme, el tradicionalisme, el conservadorisme, l'anticomunisme i la xenofòbia.

A Espanya, la dictadura de Primo de Rivera va ser la primera a imposar l'extrema dreta, l'any 1923. Aquest règim polític autoritari es va basar en el feixisme de Mussolini i va durar set anys. Més tard va tornar a aparèixer al poder amb la dictadura de Franco (1939-1975).

El jou i les fletxes, el vïctor, la bandera d'Espanya preconstitucional, la creu cèltica, la bandera de la legió Còndor i la salutació amb el braç alçat són símbols representatius de l'extrema dreta i són utilitzats actualment en manifestacions d'aquesta ideologia.

A Europa hi ha diversos partits polítics que defensen l'extrema dreta, per exemple: Plataforma per Catalunya (Catalunya), PEGIDA (Alemanya), Le Front National (França) i Alba Daurada (Grècia). Aquests partits comparteixen les bases ideològiques però tot i això no tenen el mateix percentatge de representació. El que obté més vots és Le Front National.

Metodologia

Per entrar en el terreny de l'extrema dreta es duu a terme una recerca bibliogràfica per saber l'estat de la qüestió i es llegeix el llibre: *Un antídoto contra l'extrema dreta*, de Toni Cruanyes. Aquest llibre parla d'immigració massiva, globalització, xenofòbia, nacionalisme, religions... conceptes importants per entendre l'extrema dreta i que s'utilitzaran al llarg de tot l'estudi de l'extrema dreta en el treball.

Més tard es concreten i s'enumeren les característiques del feixisme i les de l'extrema dreta per tal de preparar les preguntes de l'enquesta que es passarà a una mostra de població. Un cop estan definides, es desenvolupen i es contextualitzen explicant l'origen del feixisme amb Mussolini, l'expansió d'aquesta ideologia cap als altres països europeus i l'arribada al poder dels partits polítics feixistes.

Es busca informació de l'extrema dreta a Europa i a Espanya i es relaciona amb la simbologia i l'estètica que utilitzen els seus seguidors. També es busca informació de quatre partits polítics europeus actuals clarament posicionats a l'extrema dreta: Plataforma per Catalunya, Le Front National, PEGIDA i Alba Daurada.

S'amplia la recerca bibliogràfica a partir del llibre *Plus Ultra*, de Jordi Borràs. Aquest llibre és una crònica gràfica de l'espanyolisme a Catalunya i a partir d'ell s'extreuen

---

diverses dades i informacions de caràcter polític en l'àmbit de l'extrema dreta i de la política espanyola actual.

El treball també es documenta i s'amplia amb algunes notícies actuals i d'altres de no tan recents extretes a partir de diversos mitjans de comunicació digitals. En altres casos també s'investiguen diverses organitzacions mitjançant les xarxes socials, a partir de les quals s'obtenen les confirmacions i demostracions de les explicacions prèvies. Es redacta l'enquesta a partir dels formularis de *google* per poder assolir una divulgació més àmplia i ràpida. Per tal d'enfocar l'enquesta seguint els principals ítems de l'extrema dreta es divideix en tres blocs: la immigració, els drets socials i la visió europea. Es comença redactant una entrevista sense saber qui serà la persona entrevistada per partir d'un model genèric d'entrevista que més tard serà modificada segons a qui s'entrevisti i el seu grau de coneixement i/o implicació en l'extrema dreta. Més tard es concerten dues entrevistes, una amb Jordi Borràs i l'altre amb Octavi Saumell. Es procedeix a modificar les entrevistes estudiant prèviament el perfil dels entrevistats. Un cop fetes les dues entrevistes s'analitzen els resultats que se'n poden extreure, a la vegada que es documenten amb altres dades externes de l'entrevista.

Anàlisi de resultats

Després d'analitzar totes les respostes detalladament es fa un comentari general relacionat directament amb l'extrema dreta, tema del treball.

No es considera que hi hagi una gran part de la població que sigui d'extrema dreta, tal i com s'ha observat prèviament, però, tot i això, sí que es produeix el mateix fenomen que amb els partits polítics: la presència absent.

Aquest fenomen consisteix en l'absència de l'extrema dreta en si, tal i com la coneixem, en la societat, però en la presència d'alguna de les seves idees en el pensament i la ideologia de la població. Normalment aquests punts en comú que l'extrema dreta aconsegueix introduir en el criteri d'alguns individus de la societat són el racisme i la discriminació. Tot i això, només el fet que una persona sigui racista no significarà que sigui d'extrema dreta, ja que necessitarà altres característiques i pensaments per ser-ho. Per això es fa referència a la presència absent d'aquesta ideologia.

L'extrema dreta no té un pes important en la població espanyola, encara que en alguns temes sí que s'observen moltes similituds i punts en comú, com per exemple sobre els temes de la immigració o de la visió europea.

Pel que fa a la immigració, l'extrema dreta hi està totalment en contra i la majoria de la població, tot i que aparentment no s'hi posiciona en contra (ja que per exemple, creu que tothom mereix els mateixos drets en salut), creu que hi ha d'haver preferència pels que no són immigrants, cosa que es considera discriminatòria i, per tant, amb un grau de racisme.

Per altra banda, quant a la visió europea, l'extrema dreta creu que no s'ha de dependre tant d'Europa i que cada país ha de restar més autonomia a aquesta per tenir més control. La població també pensa que s'hauria de tenir més independència econòmica i més sobirania envers Europa.

Per tant, com s'ha dit anteriorment, hi ha poca població d'extrema dreta però hi ha una part que comparteix amb aquests punts concrets dels seus programes.

Quan s'analitzen les entrevistes s'arriba a la mateixa conclusió: la presència absent. El veritable problema de l'extrema dreta es troba en alguns partits constitucionals, com el Partit Popular i Ciutadans, que tot i que no són partits d'extrema dreta sí que mostren diverses característiques comunes amb aquesta ideologia, com el racisme i l'exclusió. Per tant, tot i que l'extrema dreta no tingui presència en el poder sí que aconsegueix introduir una part de la seva ideologia en aquest a partir de discursos no tan radicals dels partits esmentats anteriorment, que poden calar en la població més fàcilment. A Catalunya, la situació és la mateixa i a Tarragona també, però amb menys grau, ja que el poder i la difusió dels ajuntaments és més reduït que no pas el del govern.

Conclusions

L'extrema dreta és una ideologia que deriva de les polítiques de dretes però de manera més radical. Aquesta ideologia es basa en el nacionalisme exaltat, l'antiliberalisme, el tradicionalisme, el conservadorisme, l'anticomunisme i la xenofòbia. Es considera que va néixer a la Itàlia de Mussolini amb el feixisme i després que aquesta ideologia s'expandís per molts països del món i es desenvolupés es va arribar al terme 'extrema dreta', fent referència a l'eix esquerra-dreta de la posició política.

L'extrema dreta està molt relacionada amb la violència, ja que en moltes ocasions els seus simpatitzants adopten postures violentes en les seves concentracions. En diversos casos amenacen persones contràries a la seva ideologia, cremen banderes i símbols oposats a les seves creences i mostren inflexibilitat pel que fa als seus ideals.

Dues de les característiques més rellevants de l'extrema dreta són el racisme (doctrina que propugna la desigualtat de les races humanes) i l'euroescèpticisme (ideologia contrària a la construcció de la Unió Europea).

Aquesta ideologia experimenta un creixement en la població en èpoques difícils i inestables, com la situació actual de crisi o en èpoques anteriors de guerra. En aquests períodes la població és més propera a un canvi i aquests partits polítics, com d'altres, intenten apropar-se a la població descontenta per aconseguir el seu suport.

A nivell europeu la crisi econòmica ha produït aquest increment en l'extrema dreta en països com França, Alemanya i Grècia. Però, segons periodistes com Jordi Borràs, a Espanya la situació és diferent. La crisi econòmica no ha fet que s'incrementi

---

l'extrema dreta ja que nous partits polítics, com Ciutadans i Podemos, s'han quedat amb el *target* de la població descontenta que no ha sabut aprofitar l'extrema dreta. A Espanya l'extrema dreta ha augmentat en els darrers anys, per l'augment del sentiment independentista de part de la població catalana, i lluita en contra del separatisme i el catalanisme. Tot i això l'extrema dreta no té força dins del govern actual. Segons dades del Centre d'Estudis d'Opinió la població catalana se situa molt més a l'esquerra que no pas a la dreta i aquestes dades són comprovades amb l'enquesta. Per això l'extrema dreta no té força a Catalunya actualment. La situació no és la mateixa a França, on actualment el partit polític d'extrema dreta Le Front National és la tercera força més votada.

Bibliografia

Llibres: – CRUANYES, T. *Un antídoto contra l'extrema dreta. La memòria*. 1a ed. Barcelona: Edicions 3 i 4, 2013. – BORRÀS, J. *Plus Ultra, una crònica gràfica de l'espanyolisme a Catalunya. De l'ull al dit*. 1a ed. Barcelona: Pol·len edicions, 2015. – Publicacions periodístiques diverses extretes de diferents portals digitals com: cugat.cat, El Confidencial, naciodigital.cat, directa.cat i vilaweb.cat entre d'altres. Webs: – <<http://www.idescat.cat/>> – <<http://www.ine.es/>> – <<http://www.plataforma.cat/>> – <<http://www.frontnational.com/>> – <<http://ec.europa.eu/eurostat/>> – <<http://ceo.gencat.cat/>> – <www.cis.es> – <www.ppcatalunya.com> – <<http://www.societatcivilcatalana.cat/es/>> – <<http://www.ciudadanos-cs.org/>> – <<http://facebook.com/>> – <<http://twitter.com/>> – <<http://drets.cat/>> – <<http://diccionari.cat/>> – <<http://enciclopedia.cat/>> – <<https://xaviercasals.wordpress.com/>> – <<http://www.datosmacro.com/>> – <<http://datos.bancomundial.org/>>.